

bizonyossággal azonosítanunk, mivel a terület vízzel borított volt. Leleteket nem találtunk.

A Pusztai-réten a légi felvételen néhány kisebb folt volt látható. A területen kevés római és középkori edénytöredéket, valamint egy újkori épület maradványait (építési törmelék, kerámia) találtuk.

BERTÓK GÁBOR

24. Belecska, Juhászati

(Tolna megye) Ő

A falutól Ny-ra, a Kapos Ny-i partján, a környék legmagasabb dombján található a lelőhely. Korábban már többször légi fotóztam ezt a helyet, hóban és 2000 tavaszán is. A fotókon jól látszik, hogy a dombon két négyszögletes sánc emelkedik.

A dombon juhászati van, jelenleg egy kis ház és egy lakókocsi áll rajta. A legelőn, elsősorban vakondtúrásokban néhány őskori, apróra tört cserepet találtam. A nagyobbik sánc kb. 40×50 m kiterjedésű, és három oldala van (Ny, K, É). Magassága kb. 3–4 m. Ennek ÉNy-i oldalához kapcsolódik egy kisebb sánc: 26×26 m, magasság kb. 1–1,5 m.

Egyelőre nem dönthető el, hogy a sánc régészeti korú, vagy pedig a közelmúltban a juhászok készítették az állatok védelmére.

MIKLÓS ZSUZSA

25. Besenyőtelek, Közép-dűlő II.

(Heves megye) I

A MOL-vezeték Heves megyén keresztülhaladó nyomvonalán a beruházással párhuzamosan megelőző feltárást végzett a Heves Megyei Múzeumi Szervezet. A nyomvonalban előző évben szórványos szarmata telepet tártunk fel, ezért egy szakaszon megnyitottuk a biztonsági sávot. Ebben összesen egy gödör foltja mutatkozott. Korhatározó leletanyag nem került elő belőle.

VÁRADI ADÉL

26. Bezi-Fehértő-Györsövényház-Köny-Markotabödöge

(Győr-Moson-Sopron megye) Á, Kö

1992. és 1997. között végzett terepbejárásaink során a Rábaköz keleti Tóköznek nevezett részén elpusztult árok-hálózatok nyomaira bukkantunk. Az egyes árokszakaszok rendkívül eltérő állapotban maradtak fenn. A viszonylagosan épnek tűnő objektumok sajátos szerkezetet mutatnak: kettő vagy három egymással párhuzamos mederből álltak, és a medrek között az onnan kitermelt földből álló töltés emelkedett. Felépítésük alapján a kettős és hármas szerkezetű árok elnevezést alkalmaztuk rájuk.

A terepi megfigyelésekkel párhuzamosan áttekintettük a területre vonatkozó középkori és kora újkori forrásanyagot is, és ez alapján igazolhatóvá vált, hogy az Árpád-korban már létező árokrendszerrel van dol-

gunk. Ugyanakkor az árokrendszer keletkezésének és végleges pusztulásnak ideje mai napig kérdéses.

Forrásaink alapján valószínűsíthetővé vált, hogy elsődlegesen vízügyi funkciójú objektumokról van szó, melyek középkori halastavakat kötöttek össze egymással és a folyókkal (Rábával, Rábcával), valamint egyes rövidebb, az újkorig fennmaradt szakaszok a korai térképeken vízvezető medreként jelennek meg.

2000 márciusa és júliusa között az öt község határában harminchat helyen végeztünk régészeti szondázást az objektumok megfigyelhető maradványaira keresztszintben húzott kutatóárkokkal. Korhatározó, Árpád-kori leletanyag csupán a 27. sz. kutatóárkokból került elő.

Az ásatások révén igazolódott korábbi megfigyelésünk: az objektumok valóban kivétel nélkül kettős és hármas szerkezetűek. Az árkok szélessége 4–5 métertől 25–30 méterig terjed. Az árokmedrek belső részletképzése alapvető egyezéseket mutat az egész területen. Gyakori a medrek egyik vagy mindkét oldalának lépcsőszerű kiképzése, továbbá a mederfenék két vagy három kisebb mederrészre tagolása.

A szintezések, továbbá a szerkezeti sajátosságok és egyéb megfigyelések alapján egyértelművé vált, hogy egy csatornarendszerrel állunk szemben. A hármas szerkezetű csatornák középső medre megközelítőleg vízszintes, így kétirányú vízelvezetésre alkalmas. Két oldalon a töltés pedig lehetővé teszi a környező felszínnél magasabb szinten történő vízszállítását. A hármas csatornák szélső medrei meghatározott pontok felé lejtnek, ahol – nyilvánvalóan valamiféle zsilip segítségével – a vizet a középső töltésezett mederbe juttatták. Az egyenletes lejtéssel rendelkező kettős szerkezetű csatornák szintén elsősorban vízlevezető funkciója volt. Olyan csatornarendszerről van tehát szó, amely nagyon összetett hidrológiai feladatokat látott el: ár- és belvízkezelés, öntözés, halastavak ellátása stb.

Munkatárs: Takács Károly.

EGRY ILDIKÓ

27. Békéscsaba, 2. számú lelőhely

(Békés megye) Á

Békéscsaba és Gyula között kábelfektetést végeztek a 44. számú főút Gyula és Veszely-csárda közötti szakaszán, valamint a Veszely-csárda és Gerla közötti műút mentén. A vezeték kiásott árka érintette a már ismert Békéscsaba 2. számú lelőhelyet, ezért helyszíni szemlét végeztünk a kiásott árok nyomvonalán. A lelőhely déli részén, közvetlenül a Gerla felé vezető út mellett, egymástól alig 70–80 méter távolságra két Árpád-kori objektumot metszett el a vezeték árka. Az 1. objektum egy paticsos betöltésű, szabálytalan alakú gödör, amely az árok keleti falán volt megfigyelhető, metszetéről rajzot készítettünk. Az árok kidobott földjéből Árpád-kori edénytöredéket gyűjtöttünk össze. A vezeték árkat lánccal árokászó géppel ásták ki, alig 30 cm szélességben, ezért a gödör metszete nem volt jól megfigyelhető.